

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO IR POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITA

2025-11-20 Nr. RAE-8

Vilnius

1. Informacija apie auditą:

Valstybinio audito ataskaita: Teisėkūros procesas, data: 2018-03-16 Nr. VA-2018-P-40-6-2

Audito objektas: Teisėkūros procesas

Audito subjektas (-ai): Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

Asmuo (-ys), atsakingas (-i) už rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną: Rasa Gabrilavičienė

Rekomendacijų, teiktų ataskaitoje, įgyvendinimo būklė

Būklė	Skaičius	Proc.
Rekomendacijų įgyvendinimas		
Įgyvendinta	3	43
Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)	4	57
Iš viso	7	100
Rekomendacijų priemonių įgyvendinimas		
Įgyvendinta	9	60
Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)	4	27
Neįgyvendinta iš viso	2	13
Iš jų:	x	x
Neįgyvendinta: nebeaktuali (stebėseną baigta)	2	13
Iš viso	15	100

2. Įgyvendinus rekomendacijas pasiekti pokyčiai:

(Rekomendacijų, kurių stebėseną baigta iki 2019 m. IV ketv., svarba ir jų įgyvendinimo rezultatai pagal priemones nėra detalizuojami. Šiais atvejais apibendrinta informacija apie priemonių įgyvendinimą pateikiama skiltyje „Informacija apie pasiektą pokytį“.)

Rekomendacija: Siekiant nuosekliai ir kryptingai tobulinti esamą teisinį reguliavimą ir efektyviai šiam tikslui naudoti žmogiškuosius išteklius, pertvarkyti teisinio reguliavimo stebėsenos sistemą taip, kad būtų sutelktos skirtingų institucijų kompetencijos teisinio reguliavimo vertinimui atlikti ir nuo fragmentiškų teisinio reguliavimo vertinimų būtų pereita prie aktualių ir problemišκών jo sričių sisteminių vertinimų.

Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2019-04-30; rekomendacijos stebėseną baigta: 2024-05-31

Rekomendacijos būklė: Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)

Rekomendacijos svarba: Didelė

Pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklų, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 1. Fragmentiškai ir nekokybiškai atliekama teisinio reguliavimo stebėseną nesuteikia informacijos apie esamo teisinio reguliavimo reikalingumą, tinkamumą, pakankamumą, efektyvumą, todėl neleidžia kryptingai ir nuosekliai tobulinti esamo teisinio reguliavimo ir tinkamai reaguoti į pokyčius, kurie vyksta įvairiose visuomenės gyvenimo srityse. Trūksta teisinio reguliavimo vertinimo proceso koordinatoriaus (šeimininko), kuris sutelktų visų institucijų kompetencijas, vertinant teisinio reguliavimo tinkamumą ir identifikuojant jo keitimo poreikį.

Informacija apie rekomendacijos priemonių įgyvendinimą

Eil. Nr.	Priemonė	Priemonės įgyvendinimo terminas	Priemonės stebėseną baigta	Priemonės įgyvendinimo rezultatai	Priemonės įgyvendinimo būklė
1	Parengti sisteminių galiojančio teisinio reguliavimo peržiūrų modelį ir jį aptarti su suinteresuotais asmenimis.	2018-05-15	2023-08-22	Vyriausybės 2021-05-05 nutarimu Nr. 308 buvo patvirtinta Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimo metodika, skirta nustatyti, kokios reguliavimo pasekmės, sprendžiant atitinkamas viešosios politikos problemas. Taip pat yra parengtas Sisteminių galiojančio teisinio reguliavimo peržiūrų modelio projektas, kuriuo siekiama tobulinti ir (ar) tvarkyti reguliavimą, nesprenžiant konkrečių viešosios politikos problemų (atsisakyti pasenusio, neveikiančio ar perteklinio reguliavimo, mažinti reguliavimo našą ir pan.). Pastarasis projektas aptartas su suinteresuotosiomis šalimis (Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų, Vidaus reikalų ministerijomis) ir Valstybės kontrolei pateiktas 2019-06-03 raštu Nr. S-1929. Sisteminių galiojančio teisinio reguliavimo peržiūrų modelio projektas turi būti kiek įmanoma labiau suderintas su kitomis tarpusavyje susijusiomis iniciatyvomis, todėl 2022 m. jis buvo papildomai patikslintas, integruojant į jį metodines sisteminių galiojančio reguliavimo peržiūrų gaires, projekto nuostatas suderinant su reguliavimo naštos vertinimo metodikos pakeitimais (patvirtinti Vyriausybės 2022-04-06	Įgyvendinta

				nutarimu Nr. 333) ir kodifikavimo rekomendacijų projektu (2022 m. pirminis jų projektas aptartas Vyriausybės kanceliarijos ir Teisingumo ministerijos). Šis modelio projektas bus tvirtinamas atlikus bandomąjį vertinimą (2023 m.).	
2	Parengti gaires praktikams, kaip atlikti sisteminę galiojančio teisinio reguliavimo peržiūrą.	2018-05-31	2023-08-22	Vyriausybės kanceliarija informavo, kad priemonės įgyvendinimas prarado aktualumą, todėl neplanuojama tęsti veiklų, susijusių su gairių parengimu. Tiek bandomųjų sisteminių galiojančio reguliavimo peržiūrų atlikimas, tiek gairių parengimas šiuo metu nėra tokie aktualūs ir reikšmingi teisėkūros procese, atsižvelgiant į kitus teisėkūros proceso tobulinimo darbus, kurie vykdomi ir kurie ilgalaikėje perspektyvoje sistemiškai padengia sąlygas, kad teisinė sistema būtų aktuali, taikli ir proporcinga: 1) sustiprintas dėmesys duomenimis grįstiems teisės aktų projektams, žinojimui, kokias konkrečias problemas teisės aktų pakeitimais siekiama spręsti, įgyvendinimo mechanizmo išsigrūdinimui projekto svarstymo etape ir stebėsenos, ar po teisinio reguliavimo pakeitimo judama norėta kryptimi, nusistatymui <i>ex ante</i> fazėje, 2) stiprinama diskusija ir didinama paklausa <i>ex post</i> vertinimams atlikti (vis daugiau teisės aktų suplanuojami <i>ex post</i> vertinimai), 3) teisėkūros planavimo etapu Vyriausybėje (rengiantis Seimo sesijoms) kiekvienos siūlomos teisėkūros iniciatyvos atveju svarstoma, ar reikia siūlomų teisės aktų pakeitimų, ar jie padėtų išspręsti keistiną susidariusią situaciją, ar reikia tokios apimtys reguliavimo, ar jis būtų laiku ir pan. Taip pat Vyriausybėje vadovaujamasi principu dėl sisteminės ir kompleksinės teisėkūros – teisėkūros subjektų prašoma sistemiškai keisti teisės aktus, išskirtiniais atvejais į Vyriausybės darbotvarkę įtraukiant nedidelius taktinius įstatymų projektų pakeitimus (tik tais atvejais, kai valstybei atsirastų reikšmingų neigiamos pasekmių, šių pakeitimų neatlikus kuo skubiau).	Neįgyvendinta: nebeaktuali (stebėsena baigta)
3	Parengti pritaikyto prie Lietuvos teisės sistemos ir orientuoto į teisėkūros efektyvumo didinimą teisinio reguliavimo vertinimo modelį ir jį aptarti su suinteresuotais asmenimis.	2018-06-01	2019-07-02	Vyriausybės kanceliarija parengė baigiamojo (<i>ex post</i>) vertinimo modelį. Siekdama aptarti parengtą modelį su suinteresuotomis šalimis, suorganizavo viešąsias konsultacijas: apskritojo stalo diskusiją su suinteresuotomis institucijomis ir akademinę visuomenę; interviu ciklą su socialiniais partneriais, nevyriausybinių visuomeninių organizacijų atstovais; interviu nuotoliniu būdu su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos geresnio reguliavimo politikos ekspertais.	Įgyvendinta
4	Atlikti bandomąjį vertinimą, taikant sisteminių galiojančio teisinio reguliavimo peržiūrų gaires.	2018-06-30	2019-06-03	Vyriausybės kanceliarija informavo, kad Sveikatos apsaugos ministerija atliko sisteminę sveikatos priežiūros paslaugų	Įgyvendinta

				teikimo sąlygų teisinio reguliavimo peržiūrą, siekiant atsisakyti perteklinio reguliavimo.	
5	Parengti teisės aktų projektus, įteisinančius naują teisinio reguliavimo vertinimo sistemą.	2018-07-31	2018-09-04	Teisingumo ministerija parengė ir 2018-09-12 Vyriausybei pateikė Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10 straipsnių ir ketvirtą skirsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo siūloma reglamentuoti baigiamąjį teisinio reguliavimo poveikio vertinimą.	Įgyvendinta
6	Pritarti siūlomai teisinio reguliavimo vertinimo sistemos pertvarkai Vyriausybės lygiu.	2018-09-30	2018-09-30	Vyriausybė 2018-10-03 nutarimu Nr. 985 nutarė pritarti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10 straipsnių ir ketvirtą skirsnio pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.	Įgyvendinta
7	Pristatyti sisteminių galiojančio teisinio reguliavimo peržiūrų gaires ir bandomojo vertinimo rezultatus praktikams ministerijose.	2018-10-31	2023-08-22	Vyriausybės kanceliarija informavo, kad priemonės įgyvendinimas prarado aktualumą, todėl neplanuojama tęsti veiklą, susijusią su gairių parengimu ir bandomojo vertinimo rezultatų pristatymu praktikams ministerijose. Tiek bandomųjų sisteminių galiojančio reguliavimo peržiūrų atlikimas, tiek gairių parengimas šiuo metu nėra tokie aktualūs ir reikšmingi teisėkūros procese, atsižvelgiant į kitus teisėkūros proceso tobulinimo darbus, kurie vykdomi ir kurie ilgalaikėje perspektyvoje sistemiškai padengia sąlygas, kad teisinė sistema būtų aktuali, taikli ir proporcinga: 1) sustiprintas dėmesys duomenimis grįstiems teisės aktų projektams, žinojimui, kokias konkrečias problemas teisės aktų pakeitimais siekiama spręsti, įgyvendinimo mechanizmo išsiginčijimui projekto svarstymo etape ir stebėsenos, ar po teisinio reguliavimo pakeitimo judama norėta kryptimi, nusistatymui <i>ex ante</i> fazėje, 2) stiprinama diskusija ir didinama paklausa <i>ex post</i> vertinimams atlikti (vis daugiau teisės aktų suplanuojami <i>ex post</i> vertinimai), 3) teisėkūros planavimo etapu Vyriausybėje (rengiantis Seimo sesijoms) kiekvienos siūlomos teisėkūros iniciatyvos atveju svarstoma, ar reikia siūlomų teisės aktų pakeitimų, ar jie padėtų išspręsti keistiną susidariusią situaciją, ar reikia tokios apimties reguliavimo, ar jis būtų laiku ir pan. Taip pat Vyriausybėje vadovaujamosi principu dėl sisteminės ir kompleksinės teisėkūros – teisėkūros subjektų prašoma sistemiškai keisti teisės aktus, išskirtiniais atvejais į Vyriausybės darbotvarkę įtraukiant nedidelius taktinius įstatymų projektų pakeitimus (tik tais atvejais, kai valstybei atsirastų reikšmingų neigiamų pasekmių, šių pakeitimų neatlikus kuo skubiau).	Neįgyvendinta: nebeaktuali (stebėseną baigta)
8	Pritarti siūlomai teisinio reguliavimo vertinimo sistemos pertvarkai Seimo lygiu ir Teisėkūros	2019-04-30	2019-04-30	Seimas 2019-05-28 priėmė Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10 straipsnių ir ketvirtą skirsnio pakeitimo įstatymą, kuriuo	Įgyvendinta

	pagrindų įstatyme įtvirtinti naujos teisinio reguliavimo vertinimo sistemos pagrindus.		reglamentuojamas galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimas.	
--	--	--	---	--

Informacija apie pasiektą pokytį

Valstybės kontrolės 2024 m. atlikto audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ metu nustatyta, kad priemonių dėl sisteminių peržiūrų atlikimo gairių parengimo ir jų pristatymo subjektas neplanuoja tęsti. Šio audito metu Vyriausybės kanceliarijai teikta nauja rekomendacija: „Siekiant suvienodinti sisteminės teisinio reguliavimo peržiūros taikymą, pateikti informaciją ministerijoms dėl galimų šios peržiūros apibrėžčių ir atlikimo atvejų“. Atsižvelgdami į tai, kad bus vykdoma naujos rekomendacijos stebėseną, rekomendaciją laikome iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta).

Rekomendacija: Pertvarkyti poveikio vertinimo sistemą taip, kad būtų užtikrintas tinkamas numatomo teisinio reguliavimo galimų pasekmių asmenims ar jų grupėms, kuriems jis bus taikomas, ekonomikai, valstybės finansams, socialinei aplinkai, viešajam administravimui, korupcijos mastui, administracinei naštai ir kt. sritims įvertinimas ir vertinimo rezultatų bei juos pagrindžiančių duomenų pateikimas teisės aktų priimančiam subjektui.

Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2019-09-30; rekomendacijos stebėseną baigta: 2025-08-12

Rekomendacijos būklė: Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)

Rekomendacijos svarba: Didelė

Pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 2. Nėra veiksmingos numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemos: ministerijų darbuotojams trūksta mokymų ir žinių poveikio vertinimo srityje, nustatytas kontrolės mechanizmas neužtikrina tinkamo poveikio vertinimo atlikimo ir vertinimo rezultatus pagrindžiančios informacijos pateikimo Seimui. Todėl neretai tik priėmus įstatymą išryškėja teisės aktų spragos ir teisinio reguliavimo neigiamos pasekmės.

Informacija apie rekomendacijos priemonių įgyvendinimą

Eil. Nr.	Priemonė	Priemonės įgyvendinimo terminas	Priemonės stebėseną baigta	Priemonės įgyvendinimo rezultatai	Priemonės įgyvendinimo būklė
1	Parengti ministerijoms planuojamos teisėkūros iniciatyvos pristatymo Vyriausybei iki pateikiant įstatymo projektą gaires.	2018-03-31	2019-07-02	Vyriausybės kanceliarija parengė Įstatymų projektų pagrindimo ir analizės išvadų pristatymo gaires, kurios bus taikomos praktikoje ir vertinamas jų veiksmingumas.	Įgyvendinta
2	Atrinkti planuojamas teisėkūros iniciatyvas, kurių pagrindimo ir analizės rezultatai turėtų būti pristatyti plačiau.	2018-09-01	2019-07-02	Vyriausybės kanceliarija informavo, kad buvo atrinktos teisėkūros iniciatyvos, kurių pagrindimo ir analizės rezultatai turėtų būti plačiau pristatyti Vyriausybei.	Įgyvendinta
3	Parengti gairių taikymo praktikoje analizę ir pristatyti dalyvaujančioms ir suinteresuotoms šalims.	2019-02-28	2019-07-02	Vyriausybės kanceliarija 2019-07-02 raštu informavo, kad buvo atlikta Įstatymų projektų pagrindimo ir analizės išvadų pristatymo gairių taikymo analizė.	Įgyvendinta
4	Atsižvelgiant į 1.3 papunkčio rezultatus, parengti pasiūlymus dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemos reglamentavimo pakeitimo, aptarti su suinteresuotomis šalimis.	2019-05-31	2025-08-11	Vyriausybės 2024-01-17 nutarimu Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-26 nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, tačiau ji bus keičiama dar kartą. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos peržiūra planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio pabaigos. Priemonės stebėseną baigiamė. Numatomo teisinio reguliavimo metodiką vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.	Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)
5	Prireikus patikslinti Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodiką ir (ar) kitus susijusius teisės aktus.	2019-09-30	2025-08-11	Vyriausybės 2024-01-17 nutarimu Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-26 nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, tačiau ji bus keičiama dar kartą. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos peržiūra planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio pabaigos. Priemonės stebėseną baigiamė. Numatomo teisinio reguliavimo metodiką vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.	Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)

Informacija apie pasiektą pokytį

Rekomendacijai įgyvendinti numatytos 5 priemonės, 3 iš jų įgyvendintos: parengtos įstatymų projektų pagrindimo ir analizės išvadų pristatymo gairės, kurios bus taikomos praktikoje ir vertinamas jų veiksmingumas, atrinktos teisėkūros iniciatyvos, atlikta įstatymų projektų pagrindimo ir analizės išvadų pristatymo gairių taikymo analizė. Vyriausybės 2024-01-17 nutarimu Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-26 nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika. Nustatytas poveikio aplinkai ir klimato kaitai algoritmas, kuris numato vertinimo etapus nuo kokybinės iki kiekybinės analizės. Atsisakyta Metodikos 3 priedo ir sustiprinti reikalavimai institucijų teikiamiems raštams, siekiant teisės aktų projektus pagrindžiančią informaciją ir duomenis pateikti viename dokumente. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, stiprindama lygių galimybių visiems horizontaliojo principo įgyvendinimą, peržiūri Metodikos nuostatas dėl socialinei aplinkai ir lygioms galimybėms poveikio vertinimo aspekto sustiprinimo, todėl ji bus keičiama dar kartą. Keitimų planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio. Rekomendacijos stebėseną baigiam. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodiką vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

Rekomendacija: Nustatyti priemones, kurios užtikrintų teisės aktų, kuriais nacionalinė teisės sistema derinama su ES teise, parengimą laiku, įvertinus visas perkėlimo į nacionalinę teisę alternatyvas.

Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2018-12-31; rekomendacijos stebėseną baigta: 2019-06-03

Rekomendacijos būklė: Įgyvendinta

1 pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 2. Nėra veiksmingos numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemos: ministerijų darbuotojams trūksta mokymų ir žinių poveikio vertinimo srityje, nustatytas kontrolės mechanizmas neužtikrina tinkamo poveikio vertinimo atlikimo ir vertinimo rezultatus pagrindžiančios informacijos pateikimo Seimui. Todėl neretai tik priėmus įstatymą išryškėja teisės aktų spragos ir teisinio reguliavimo neigiamos pasekmės.

2 pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 5. Vėluojama parengti teisės aktus, kuriais ES direktyvos perkeliamos į nacionalinę teisę, todėl netinkamai vykdomi Lietuvos įsipareigojimai ES. Rengiant minėtus teisės aktus, ne visuomet įvertinamos galimybės pasirinkti labiausiai Lietuvos interesus atitinkantį sprendimą.

Informacija apie pasiektą pokytį

1. Ministras Pirmininkas pavedė (2018-06-29 pavedimas Nr. S-2222) ministerijoms taikyti pavedime nurodytas priemones, o Užsienio reikalų ministerijai ir Europos teisės departamentui prie Teisingumo ministerijos – užtikrinti šių priemonių taikymo koordinavimą ir priežiūrą Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos posėdžiuose.
2. Vyriausybė 2018-12-27 priėmė nutarimą Nr. 1375 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimo Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“ pakeitimo“. Šiuo nutarimu buvo pakeistas ir išdėstytas naujos redakcijos Vyriausybės 2004-01-09 nutarimas Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“, kuriame numatyta, kad nuo 2019-08-01 įsigalioja nauji reikalavimai: 1) už ES teisės akto įgyvendinimą atsakinga institucija per 15 darbo dienų nuo Europos teisės departamento pranešimo apie ES teisės akto registraciją gavimo dienos Europos teisės departamentui per LINESIS turi pateikti ir informaciją apie numatomą įstatymo projekto (jeigu jis planuojamas rengti) pateikimo derinti su suinteresuotomis institucijomis datą (65.2 papunkčio redakcija, įsigaliojusi 2019-08-01); 2) jeigu valstybės institucijos ir įstaigos nustato, kad direktyvai perkelti būtina parengti Lietuvos Respublikos įstatymo projektą, numatoma data, kada įstatymo projektas turėtų būti pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms, turi būti ne vėlesnė kaip 2 mėnesiai iki planuojamos pateikimo Vyriausybei datos (66 punkto redakcija, įsigaliojusi 2019-08-01).
3. Europos teisės departamento prie Teisingumo ministerijos direktorius 2019-01-24 įsakymu Nr. KKK-4 patvirtino „Europos Sąjungos teisės aktų ir Lietuvos Respublikos teisės aktų ir jų projektų atitikties lentelių pildymo rekomendacijas“. Rekomendacijų 7.2.2 punkte numatyta, kad atitikties lentelėse turi būti nurodytos

priežastys, kodėl, įgyvendinant ES teisės akto nuostatas, nacionalinėje teisėje pasirenkami griežtesni reikalavimai iš ES teisės akto nuostatose pateiktų įgyvendinimo alternatyvų ir (arba) griežtesni nei minimalūs reikalavimai, numatyti įgyvendinamame ES teisės akte.

Rekomendacija: Nustatyti konsultavimosi su visuomene būdus ir tvarką.

Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2018-04-15; **rekomendacijos stebėseną baigta:** 2018-04-15

Rekomendacijos būklė: Įgyvendinta

Pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 4. Į teisėkūros procesą per mažai įtraukiamos visuomenės grupės, kurioms taikomas teisinis reguliavimas, todėl nesužinoma jų nuomonė apie numatomą teisinį reguliavimą, problemų sprendimo būdus ir lūkesčius. Teisėkūros procesui trūksta viešumo ir skaidrumo. Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbiama ne visa ir neišsami informacija.

Informacija apie pasiektą pokytį

Parengta Viešųjų konsultacijų metodika ir Viešųjų konsultacijų metodikos taikymo gairės (www.epilietis.lrv.lt/lt/dalyvauk-1/viesuju-konsultaciju-metodika). Metodikos tikslas – nustatyti konsultacijų vykdymo mechanizmą, kurį savo veikloje taikys Lietuvos Respublikos valstybės institucijos ir įstaigos. Metodikoje apibrėžiami atviro valdymo ir konsultacijų principai, nustatomi konsultacijas vykdytys subjektai ir jų tarpusavio ryšys, pateikiamas viešųjų konsultacijų organizavimo ir vykdymo proceso standartas. Gairės bus taikomos praktikoje ir vertinamas jų veiksmingumas.

Rekomendacija: Užtikrinti, kad Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje būtų paskelbta visa Teisėkūros pagrindų įstatyme nurodyta informacija.

Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Vyriausybė

Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2019-09-30; **rekomendacijos stebėseną baigta:** 2025-08-12

Rekomendacijos būklė: Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)

Rekomendacijos svarba: Vidutinė

Pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 4. Į teisėkūros procesą per mažai įtraukiamos visuomenės grupės, kurioms taikomas teisinis reguliavimas, todėl nesužinoma jų nuomonė apie numatomą teisinį reguliavimą, problemų sprendimo būdus ir lūkesčius. Teisėkūros procesui trūksta viešumo ir skaidrumo. Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbiama ne visa ir neišsami informacija.

Informacija apie rekomendacijos priemonių įgyvendinimą

Eil. Nr.	Priemonė	Priemonės įgyvendinimo terminas	Priemonės stebėseną baigta	Priemonės įgyvendinimo rezultatai	Priemonės įgyvendinimo būklė
1	Įgyvendinant visas priemones, skirtas 1 ir 2 rekomendacijoms įvykdyti, kiekvienu atveju nustatyti pasirinktas priemonės ir būdus, kad informacija būtų paskelbta Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.	2019-09-30	2025-08-11	Vyriausybės kanceliarija informavo, kad Teisėkūros pagrindų įstatyme, Vyriausybės darbo reglamente ir Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio <i>ex post</i> vertinimo metodikoje reglamentuota, kad informacija, susijusi su galiojančio ir siūlomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimu, turi būti skelbiama tiek Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), tiek ministerijų interneto svetainėse. Vyriausybės 2024-01-17 nutarimu Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-26 nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, tačiau ji bus keičiama dar kartą. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos peržiūrą planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio pabaigos. Priemonės stebėseną baigiamė. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodiką vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.	Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)

Informacija apie pasiektą pokytį

Seimas 2019-05-28 priėmė Teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pakeitimo įstatymą, kuriame nustatyta, kad galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą atliekanti ministerija informaciją, susijusią su galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimu, skelbia Teisės aktų informacinėje sistemoje. Šioje informacinėje sistemoje ir galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą atlikusios ministerijos interneto svetainėje per penkias darbo dienas nuo parengimo paskelbiama galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo ataskaita.

Vyriausybės darbo reglamento 21 p. ir 38 p. (atitinkami pakeitimai atlikti Vyriausybės 2019-05-22 nutarimu Nr. 513) numato, kad rengėjai, teikdami teisės akto projektą institucijoms derinti ir Vyriausybei svarstyti, turi pateikti informaciją ir duomenis, pagrindžiančius siūlomo teisinio reguliavimo naudą bei įgyvendinimo kaštus, taip pat pateikti informaciją apie konsultacijų su visuomene būdus, terminus, apibendrintus konsultacijų rezultatus, o teikiant Vyriausybei svarstyti teisės akto projektą – gautas suinteresuotų asmenų pastabas ir pasiūlymus bei jų įvertinimą. Teisės aktų projektai derinami su institucijomis ir teikiami Vyriausybei svarstyti naudojantis Seimo kanceliarijos teisės aktų informacine sistema (toliau – Sistema). Sistemoje skelbiami visi teisės akto projektų (kiekvienos projekto versijos) lydraščiai ir teikimai. Taip užtikrinama, kad Teisėkūros pagrindų įstatyme nurodyta informacija būtų skelbiama.

Vyriausybė 2021-05-05 nutarimu Nr. 308 patvirtino Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodiką. Metodikos 55 p. nustatyta, kad *ex post* vertinimą atliekanti ministerija savo interneto svetainėje, TAIS, prireikus – ir kitomis pasirinktomis priemonėmis skelbia *ex post* vertinimo plano projektą, *ex post* vertinimo planą, *ex post* vertinimo ataskaitos projektą ir galutinę *ex post* vertinimo ataskaitą, taip pat gali skelbti ir kitą informaciją, susijusią su *ex post* vertinimu (pvz., vykdant viešąsias konsultacijas gautus apibendrinamuosius duomenis, kvietimą teikti nuomonę dėl vertinamo teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo).

Informacijos skelbimo reikalavimai ir procesai bus atitinkamai aptarti ir rengiant Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos pakeitimus, kuriuos planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio. Rekomendacijos stebėseną baigiamė. Kaip patikslintoje Metodikoje bus reglamentuota nuostata dėl informacijos skelbimo proceso, jos skelbimo priemonių ir būdų, vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

Rekomendacija: Siekiant sudaryti sąlygas teisėkūros procesui tobulinti, užtikrinti duomenų, susijusių su teisėkūros procesu, dokumentavimą, kaupimą ir sisteminimą.
Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Vyriausybė
Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2019-09-30; rekomendacijos stebėseną baigta: 2025-08-12
Rekomendacijos būklė: Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)
Rekomendacijos svarba: Vidutinė
Pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas: Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 2. Nėra veiksmingos numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemos: ministerijų darbuotojams trūksta mokymų ir žinių poveikio vertinimo srityje, nustatytas kontrolės mechanizmas neužtikrina tinkamo poveikio vertinimo atlikimo ir vertinimo rezultatus pagrindžiančios informacijos pateikimo Seimui. Todėl neretai tik priėmus įstatymą išryškėja teisės aktų spragos ir teisinio reguliavimo neigiamos pasekmės.

Informacija apie rekomendacijos priemonių įgyvendinimą

Eil. Nr.	Priemonė	Priemonės įgyvendinimo terminas	Priemonės stebėseną baigta	Priemonės įgyvendinimo rezultatai	Priemonės įgyvendinimo būklė
1	Įgyvendinant visas priemones, skirtas 1 ir 2 rekomendacijoms įvykdyti, kiekvienu atveju nustatyti pasirinktas priemones ir būdus, sisteminti ir viešinti informaciją apie atliktų vertinimų, analizių rezultatus.	2019-09-30	2025-08-11	Vyriausybės 2024-01-17 nutarimu Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-26 nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, tačiau ji bus keičiama dar kartą. Informacijos skelbimo reikalavimai ir procesai bus atitinkamai aptarti ir rengiant Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodiką, kurios peržiūrą planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio pabaigos. Priemonės stebėseną baigiame. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodiką vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.	Iš dalies įgyvendinta (stebėseną baigta)

Informacija apie pasiektą pokytį

Teisėkūros pagrindų įstatyme, Vyriausybės darbo reglamente ir Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodikoje reglamentuota, kad informacija, susijusi su galiojančio ir siūlomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimu, turi būti skelbiama tiek Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), tiek ministerijų interneto svetainėse.

Vyriausybės 2024-01-17 nutarimu Nr. 63 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-26 nutarimo Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo

metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeista Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, kurioje numatyta, kad prioritetinės teisėkūros iniciatyvos ir esminė informacija apie prioritetinių teisėkūros iniciatyvų poveikio vertinimo rezultatus skelbiama atitinkamos institucijos interneto svetainėje. Metodika bus keičiama dar kartą, peržiūrą planuojama atlikti iki 2025 m. IV ketvirčio. Rekomendacijos stebėseną baigiame. Kaip patikslintoje Metodikoje bus reglamentuota nuostata dėl atliktų vertinimų ir analizių rezultatų sisteminimo ir viešinimo, vertinsime atlikdami audito „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistema“ (2024 m.) rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

Rekomendacija: Siekiant užtikrinti, kad įstatymų rengimui ir leidybai būtų skiriama pakankamai laiko, o skubos ir ypatingos skubos tvarka taikoma tik išimtiniais atvejais, kai to reikalauja nenumatytos ypatingos socialinės, ekonominės ar politinės šalies gyvenimo aplinkybės, siūlome Seimo statute nustatyti aiškius ir konkrečius kriterijus, pagal kuriuos būtų galima siūlyti Seimui įstatymų projektus svarstyti taikant skubos ar ypatingos skubos tvarką ir spręsti klausimą dėl termino, kuris skiriamas Vyriausybei išvadoms dėl svarstomo projekto pateikti, keitimo tikslingumo.

Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija: Lietuvos Respublikos Seimo valdyba

Rekomendacijos įgyvendinimo terminas: 2020-03-16; rekomendacijos stebėseną baigta: 2021-01-27

Rekomendacijos būklė: Įgyvendinta

Rekomendacijos svarba: Didelė

Pastebėjimas / pagrindinis audito rezultatas:

Teisėkūros proceso įgyvendinimas nesudaro tinkamų sąlygų kurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą, nes neįsitikinama esamo teisinio reguliavimo tinkamumu, o rengiant ir priimant teisės aktus ne visuomet užtikrinama atsakinga teisėkūra: 3. Seimui pateiktų įstatymų projektų gausa ir itin dažnai taikoma skubos ar ypatingos skubos tvarka svarstant projektus trumpina įstatymų projektams svarstyti skirtą laiką, todėl nesudarytos sąlygos nustatyti tinkamą teisinį reguliavimą ir užtikrinti įstatymų leidybos proceso skaidrumą bei viešumą, nes taikomi ne visi įprastai įstatymų projektų svarstymo tvarkai būdingi etapai, mažėja galimybė teisėkūroje dalyvauti suinteresuotiems asmenims.

Informacija apie pasiektą pokytį

Audito metu nustatyta, kad Seimui pateiktų įstatymų projektų gausa ir itin dažnai taikoma skubos ar ypatingos skubos tvarka svarstant projektus trumpina įstatymų projektams svarstyti skirtą laiką, todėl nesudarytos sąlygos nustatyti tinkamą teisinį reguliavimą ir užtikrinti įstatymų leidybos proceso skaidrumą bei viešumą, nes taikomi ne visi įprastai įstatymų projektų svarstymo tvarkai būdingi etapai, mažėja galimybė teisėkūroje dalyvauti suinteresuotiems asmenims. Seimo statute (162 str. 2 ir 3 d.; 164 str. 1 ir 2 d.) nurodyta, kas turi teisę teikti siūlymus taikyti skubos ar ypatingos skubos tvarką ir koku būdu priimami sprendimai dėl šių tvarkų taikymo, bet nenustatyti kriterijai ar aplinkybės, kurioms esant būtų teikiami motyvuoti siūlymai dėl skubos ar ypatingos skubos tvarkos. Taikant ypatingos skubos svarstymo tvarką, laikas tarp svarstymo stadijų ypač sutrumpėja.

2019-12-04 įsigaliojo Seimo statuto Nr. I-399 162 ir 164 str. pakeitimai, kuriais griežčiau reglamentuojama, kada įstatymų projektai gali būti svarstomi, taikant skubos ar ypatingos skubos tvarką:

– įstatymų projektų svarstymo skubos tvarka procedūra gali būti taikoma tik ypatingais atvejais, kai dėl susidariusių politinių, socialinių, ekonominių ar kitų aplinkybių būtina skubiai nustatyti naują ar pakeisti galiojantį teisinį reglamentavimą, siekiant užtikrinti svarbius visuomenės ir valstybės interesus, apsaugoti kitas konstitucines vertybes;

– ypatingos skubos tvarka procedūra gali būti taikoma tik tais atvejais, kai būtina nedelsiant užtikrinti gyvybiškai svarbius visuomenės ir valstybės interesus, t. y. įvedant arba įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, taip pat ją atšaukiant, skelbiant arba paskelbus mobilizaciją, skelbiant demobilizaciją, priimant sprendimą panaudoti ginkluotąsias pajėgas ginkluoto užpuolimo atveju ir (ar) prireikus ypač skubiai vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, stichinės nelaimės ar kitomis ekstremaliomis aplinkybėmis, kilus tokiai grėsmei valstybės ar visuomenės saugumui, kuriai pašalinti būtini ypač skubūs Seimo sprendimai.

Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas 2019-09-26 parengė Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 138 straipsnio pakeitimo projektą Nr. XIIIP-3020(2), kuriuo pasiūlė nustatyti ilgesnį, 30 darbo dienų (vietoje nustatyto 4 savaitių) terminą Vyriausybei išvadoms dėl įstatymų projektų Seimui pateikti. Seimas apsvairstė termino, kuris skiriamas Vyriausybei išvadoms dėl svarstomo projekto pateikti, keitimo tikslingumą ir šį projektą atmetė.

Seimo statuto pakeitimais nustačius kriterijus ar aplinkybes, kurioms esant būtų teikiami motyvuoti siūlymai dėl įstatymų projektų svarstymo skubos ar ypatingos

skubos tvarka, sudaro sąlygas užtikrinti, kad įstatymų rengimui ir leidybai būtų skiriama pakankamai laiko, o skubos ir ypatingos skubos tvarka būtų taikoma tik išimtiniais atvejais. Atsižvelgdami į tai, rekomendaciją laikome įgyvendinta.